

deželne kmetijske šole v Gorici. S 83 podobami. Založil in tiskal V. Dolenc v Trstu 1887, 8, 245 str. Cena 50 kr., s poštnim pošiljanjem 55 kr.; vezana knjiga stoji 70, oziroma 75 kr. — Slovenski ljudski učitelji doslej niso imeli nobene knjige, po kateri bi se jim bilo možno ravnati, poučujočim raznovrstne stroke kmetijstva v nadaljevalnih tečajih naše ljudske šole. Jako nam je ustregel g. Kramer, da je sestavil tako učno knjigo, ki more rabiti zajedno kot berilo po poljedelskih tečajih. Naravno, da, kakor druge šolske knjige niso izvirne, samostojno pisane, tako tudi ta ni potekla vsa iz peresa pisateljevega. G. Kramer je mnogo tvarine zajel iz Bleiweisove »Živinoreje«, iz Kuraltove »Sadjereje«, iz Erjavčevih »Škodljivih živalij«, iz Povšetovega »Umnega kmetovalca« i. t. d. Izdavateljeva zasluga pa je, da je vse raznovrstno gradivo praktično priredil, pregledno razvrstil ter nam tako podal knjigo, katere smo krvavo potrebovali. Rabila bode učiteljem našim kot vodilo in učilo in z njegovo pomočjo bode odslej pouk po naših nadaljevalnih šolah gotovo uspešnejši nego je bil doslej. Opozarjamo na to knjigo tudi šolska oblastva naša ter želimo, da z višjo dovolitvijo knjigo kmalu uvedo v poljedelske naše tečaje. Pisana je s posebnim ozirom na razmere po slovenskih deželah. Rokopis je pregledal in odobril velečestiti gospod c. kr. deželni šolski nadzornik A. Klodič vitez Sabladoski, v jezikovnem oziru pa knjigo popravil pokojni prof. Erjavec.

— »Kmetovalec«. Gospodarski list s podobami. Uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodstva Kranjskega«, začel je z novim letom 1887 izhajati v ponovljeni obliki kot popolnoma samostojen list. Urednik mu je družbin tajnik *Gustav Pirč*. Prvi list nam posebno ugaja, ker prinaša več korenito pisanih razprav in črtic, katere so spisali gg. tajnik *Pirč*, vodja kmetijske šole na Grmu *R. Dolenc*, adjunkt *V. Rohrmann* i. dr. Vsak zavedni gospodar bi moral biti naročnik »Kmetovalca«, kateri se mora v svoji zdanji obliki gledé vsebine in gledé množine priobčenih člankov imenovati izvrsten gospodarski list. Naročnina mu je za vse leto samó 2 gld. in pošilja se ali uredništvu ali c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano. »Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan vsakega meseca na celi polji.

Krilánove poezije. Pesmi prerano umrlega *Josipa Pagliaruzzija*, znanega pod pesniškim imenom *Krilána*, izidejo še to leto v Hilarijanski tiskarni v Gorici v treh snopičih v lepi in ukusni zunanji opravi. Rokopise je pripravil za tisek svak ranjkega pesnika, deželni šolski nadzornik *Anton vitez Klodič-Sabladoski*. Prijatelji in poznavatelji ranjkega *Pagliaruzzija* težko pričakujejo te lepe zbirke. Čujemo, da je g. vitez *Klodič* naročil *Krilánovim* poezijam tudi lepe platnice.

Slovani v nemški književnosti. »Das Wissen der Gegenwart«, znani nemški zbornik, ki izhaja v Lipskem pri g. *Freytagu*, v Pragi pa pri F. *Tempskem*, donša za leto 1885—86. tudi opisovanje Rusije v dveh zvezkih od *Friedr. Meyerja von Waldeck* pod imenom »Russland«. Pisatelj nam slika zemljo, ljudi, navade in običaje, državno in cerkveno upravo prav interesantno. Mnoge slike krasijo knjigo, ki nam kaže zopet, kako se zanimajo Nemci za to severno slovansko državo. — Dunajska »Neue illustrierte Zeitung« ocenjuje *Dostojevskega* roman »Raskolnikov« (ponemčenega od W. *Henckla*, založil W. *Friedrich* v Lipskem) in pravi med drugim: »*Dostojevski* je poseben človek, on pozna vse bolestone čute človeškega srca, kakor nobeden drug. Realist je kakor *Zola*, ali ima tudi — srce. *Zola* je anatom brez čuta, *Dostojevski* išče sicer jednako strogo, neusmiljeno zadnjega vzroka vsakega dogodka, ali končno osveta grozne stvari s tolažilnim svitom; zato je tudi resničnejši kakor *Zola*, ki za barve nima očíj.« — »*Deutsche Rundschau*«, katero izdaja *Jul. Rodenberg*, prinesla je v 13. letniku nemški prevod romana »*Ivana Iljiča smrt*« od grofa L. N. *Tolstega* in ocenjuje »*Pisma Ivana Turgeneva*«. Da se ozirajo Nemci tudi na rusko znanstvo kaže nam *Jawein*, ki je ponemčil *Teplovega* knjigo pod imenom: »*Die Schwingungsknotentheorie der chemischen Verbindungen.*« *Peterburg*

1886, cena 3 marke. — V. P. Avenarius je izdal »Otročeskije gody Puškina«, životopis Puškinov s sliko. To delo se hvali kot najboljša studija o tem pesniku.

Rusinsko-nemški slovar. V Lvovu je prišel na svetlo rusinsko-nemški slovar, sestavljen od gimn. prof. Eugena Zelechowskega (VIII in 1117 strani vel. 8°). Deset let se je trudil pisatelj z nabiranjem gradiva, ali usoda mu ni bila naklonila veselja, da bi bil videl svoje delo dokončano in bi bil učakal tudi kaj sadu truda svojega. Že dne 19. februarja 1885. pokosila je smrt neutrudljivega delavca. Zato je uredil drugi del Sofron Niedzielski. Ta slovar je toliko večje vrednosti, ker nam podaja živi rusinski jezik, nabran iz ust naroda samega, ker kaže vsaka beseda svoj naglas in se je posrečilo urediti tudi pravopis tako, da je pisana vsaka beseda glasovno tako, kakor jo izgovarja narod.

Srbska književnost. »Letopis Matice srpske« v Novem Sadu, knjiga 148. obseza Poslednji Brankovići u istoriji i u narodnom pevanju. 1456—1502. Od Stojana Novakovića (Svršetak). — Gradja za medicinsku terminologiju. Sabrao dr. M. Jovanović-Batut. (Nastavak). — Vladislav, kralj ugarski, istorijska tragedija u 5 činova. Napisao Nikolo V. Djarić (Nastavak) — Slovenski knez. Pema, od Vojislava. — Srpske narodne pripovijetke iz Gornje Krajine. Skupio ih Vladimir Krasić: Pop pod ključem. Zakletnik. — Književnost: Ocena Le Monnierovoga zemljevida Avstro-Ogerske po občevalnem jeziku, in S. M. Lozanićeve analize beograđskih i topčiderskih pijaćih voda. — Izvodi iz zapisnika književnog odbora i odeljenja 1885. godine. — »Narodna biblioteka braće Jovanovića« izhaja že sedmo leto. Letos pridejo na svetlo zvezki 145—168. Izmed srbskih pisateljev pridejo na vrsto J. Stejić, J. Rajić, Lazar Lazarević, Sterija, izmed drugih slovanskih pa Turgenjev, Grudjinjevski, Bozdeh in tudi naš *Furčić*, od neslovanskih pa Schiller in Goldoni. Naročnina za 24 zvezkov znaša samó 3 gld. 50 kr.

Društvo v spomin Mihaila Kačkovskega v Lvovu. Dne 20. julija l. 1802. porodil se je v selu Dubno v Lancutsem okraji rusinskemu svečeniku Alekseju Kačkovskemu sin Mihail. Ko je dokončal mladi Kačkovski pravne studije v Lvovu, stopil je pri sodišči v cesarsko službo. Po štiridesetletnem službovanji po raznih mestih galiških je stopil 1872. leta meseca marcija z naslovom višjega deželnega sodnika v pokoj. Starec je mislil še uživati svojo prostost in odide na pot na Rusko in v Švedijo. Ali že dne 8. avgusta leta 1872. vzame smrt najiskrenejšega narodnjaka rusinskega v Kronstadtu na Ruskem.

Od leta 1848. sem, ko so se bili predramili tudi Rusini, potegoval se je Mihail neumorno za razvitek pismenosti rusinske in prosveto in za blagostanje kmetskega ljudstva. Sam ni maral za veselice, niti oženu se ni, bil je skop proti sebi do skrajnosti, preživil je pa v svoji hiši mnogo sirot, podpiral uboge učence in vzpodbujal mlade Rusine, naj pišejo za svoj narod poučnih knjig. Ni bilo društva, namenjenega pouku narodovemu, kateremu ne bi bil pomagal. Pred šestindvajsetimi leti je osnoval v Lvovu večji rusinsk časopis »Slovo«, kateri izhaja še dandanes.

Pa tudi v oporoki svoji ni pozabil naroda svojega, volil je vse premoženje, kakih 60.000 gld., naj bi služile obresti te glavnice na večne čase v podporo rusinske književnosti in prosvete.

Na spomin tega vrlega narodnjaka so osnovali gališki Rusini leta 1874. društvo pod njegovim imenom, katero izdaje vsak mesec po jedno knjižico zabavnega ali poučnega obsega. Do sedaj jih je izdanih 133 števil, katera se razpošiljajo udom brezplačno in se prodajajo narodu po nizki ceni od 10—36 kr. Te knjižice so pisane v pravem národnem duhu in se širijo vsako leto bolj. Tiska se jih po 4000—4500 izvodov. Kako veselo napreduje društvo, kaže poročilo glavnemu zboru dne 28. avgusta (dne 9. septembra) l. 1886. v Brodah, da je pristopilo v zadnjem letu 341 novih članov in da ostaja prebitka